

פרק ראשון — דברים

1. יחידת "הארץ הטובה" — פרק י"א

- א . (1) כדי להגיד לעם ישראל שהם ראו בעיניהם את ניסי ה' ועל כן מתוך הכרת הטוב/הכרה בכוחו של ה' עליהם לקיים מצוות, או כדי לאיים על עם ישראל שמי שלא שומע לדבר ה' נענש.
- (2) המסר המשותף: בקיום המצוות תלויה ישיבת עם ישראל בארץ ישראל.
- ב (1) ארץ ישראל עדיפה על מצרים משום שההשקיה בה בלא טורח ובכל מקום.
- (2) בארץ ישראל אין מים זמינים תמיד, ועל כן עליכם לקיים את מצוות ה' כדי שיהיה לכם מים .
- ג . (1) היעדר תלות בה' לעומת תלות מוחלטת בה'. במצרים השפע נתון לאדם וכביכול הוא אינו זקוק להשגחת ה', ובמדבר החיים תלויים בניסי ה'.
- (2) משום שבארץ ישראל נדרשת מצד אחד עשייה והשתדלות של האדם והוא אינו תלוי באופן מוחלט בנס מצד אחד, ומצד שני יש תלות בהשגחת ה' שיוריד גשם.

2. יחידת "פתח תפתח"

- א. 1. צדקה המביאה לשיקומו של העני – מצוות הענקה: העבד יוצא מבית האדון עם רכוש ויכול להתחיל את חייו. איסור ריבית: העני יוכל להחזיר בעתיד את ההלוואה כי היא לא תהפוך למשהו שלא ניתן להחזירו.
2. שמירה על כבודו של העני - הלנת שכר: התורה קובעת זמן לתשלום שכר מתוך הבנת הצורך הקיומי והמידי בתשלום, דיני משכון: המלווה צריך לעמוד בחוץ, להחזיר את המשכון בזמן כדי שיוכל להשתמש בו.
3. חינוכו של האדם הנותן - הענקה: יש להעניק לעבד בעין יפה, איסור ריבית: יש לנהוג במידת החסד, מתנות עניים: פאה ועוללות: כשאתה קוצר/חובט וכד', כשאתה דואג לעצמך, אתה צריך גם לדאוג לעני
- ב. (1) 1. אזהרה ללווה 2. מותר לקחת ריבית מהגויים.
- (2) גניבה נעשית שלא מדעת הבעלים, הלוואה בריבית נעשית בהסכמה.
- ג. (1) שני הטעמים שלהם נוגעים ליחס של האדם לבוראו (בין אדם למקום).
- (2) התחום שהמצווה שייכת אליו. על פי רמב"ן זו מצווה שבין אדם לחבירו, על פי הרש"ר ו"הכללי יקר" זו מצווה שבין אדם למקום.

3. יחידת "לא תוכל להתעלם" — עגלה ערופה, פרק כ"א, א'-ט'

- א . (1) דוגמאות למצווה שמוזכרת לראשונה בספר דברים: חוזרים מהמלחמה, השחתת עצים, זקן ממרא, מלך, יפת תואר, בן סורר ומורה.
- (2) לוקחים עגלה צעירה שלא המליטה וולדות, עורפים בנחל איתן — מקום קשה שאין בו פירות, לקבל גם: אסור לעבד באופן חקלאי את המקום בו מת החלל .
- ב (1) תזכה בכפרה על מות החלל, התנאי הוא לקיים את מצוות עגלה ערופה.
- (2) במילים: בקרב עמך ישראל.
- ג . עליהם לתת אוכל לרוצח פוטנציאלי (לספק את צרכיו כדי שלא יגיע לפשע), וליווי לנרצח כדי שלא ייפגע .

4. מצוות הנהגה — פרק י"ח, פסוקים ט'-כ"ב

- א . (1) ניסיון לדעת את העתיד. ה' יסלק אותם מארץ ישראל וייתן את הארץ לבני ישראל. או: שימוש בכוחות טומאה (על פי רמב"ן).

(2) כי עם ישראל מפחד לשמוע את דבר ה' ישירות, זאת בעקבות ההתנסות של עם ישראל במעמד הר

סיני.

ב שונה: רק משה זכה להתגלות של "פנים אל פנים". דומה: הנביאים מורים לעם ישראל לקיים את מצוות ה' ולעולם לא יורו לו לעבוד עבודה זרה.

ג ריב"ש: האדם לא יחקור את העתיד אלא על האדם לסמוך על ה' ויקבל את כל מה שה' עתיד להביא עליו. רמב"ן: האדם רשאי לחקור את העתיד באמצעות הנביא ולא בעזרת מגידי עתידות.

5. יחידת "דיני מלחמה" — הקריאה לשלום, פרק כ, פסוקים י-י"ח

א . על פי רמב"ן הציווי לקרוא לשלום הוא כותרת כללית לקטע כולו — פסוק י', דין הקריאה לשלום והמלחמה עם ערים רחוקות פסוקים י"א-ט"ו, דין הקריאה לשלום והמלחמה עם ערים קרובות ט"ז-י"ח. על פי רש"י י-טו קריאה לשלום לערים רחוקות, ט"ז-י"ח מלחמה נגד ערים קרובות.

ב . (1) אסור שעם ישראל ילמד מדרכי הגויים שחיים לידו בארץ כנען. (2) מיסים ועבדות דורשים מערים קרובות ורחוקות, ובנוסף על כך בערים קרובות עליהם לקבל על עצמם שלא לעבוד עבודה זרה.

ג לנהוג ברחמנות, יש בכך תועלת שהגויים כבושים תחתינו, יש בהריגת הגויים השחתה חסרת טעם .

פרק שני — מלכים ב, ירמיה, יחזקאל

6. מלכים ב, פרק כ"ה

א מצור על ירושלים — (השנה תשיעית למלכות צדקיהו) ב"י טבת
הבקעת החומות (ורעב גדול) — (השנה האחת עשרה למלכותו) ב"ט בתמוז
שריפת המקדש וחורבן ירושלים — (השנה האחת עשרה למלכותו) ב"ז
באב.

ב (1) צדקיהו: שחטו את בניו לעיניו, עיוורו אותו, אסרו אותו בשרשראות
יהויכין: מלך בבל דבר איתו טובות, העלה את מעמדו מעל המלכים האחרים, החליף את בגדי השבי שלו, דאג
לפרנסתו לכל חייו.

(2) המספר של ספר מלכים רצה לסיים את הספר במסר של תקווה ובשימור גחלת בית דוד.

ג (1) על פי ספר מלכים חורבן המקדש אירע בשבעה לחודש ועל פי ספר ירמיהו חורבן המקדש אירע בעשירי לחודש .

(2) חורבן המקדש נמשך שלושה ימים, תחילתו עם כניסת האויבים למקדש בשביעי לחודש וסופו שריפת המקדש בעשירי לחודש.

7. ירמיה, פרק ל"ב

א (1) ירושלים נתונה במצור ועומדת להיחרב, ענתות נכבשה על ידי הבבלים – אין הגיון לקנות קרקע (שדה) כי ירושלים במצור והולכת להיחרב וענתות היא שטח שנכבש על ידי בבל.

(2) לעודד את העם שזמן הגלות יהיה מוגבל והעם ישוב לארצו. כל פסוק מתאים יתקבל.

ב . (1) בפסוק ט"ו ה' מבאר לירמיהו מדוע הוא ציווה עליו לקנות שדה, ואם כן מדוע בפסוקים כ"ד-כ"ה ירמיהו אינו מבין את הציווי.

(2) "עקידת יצחק" — אין מוקדם ומאוחר בסדר הפסוקים, תפילת ירמיהו קדמה לפסוק ט"ו .

"דעת מקרא" — הנביא אמר את נבואתו בפסוק ט"ו אך לא הבין אותה ולכן שאל על כך.

ג . (1) עם ישראל חוטא כדי להכעיס את ה' ולא כדי למלא את תאוותיו, גם האנשים החשובים חטאו וכלל האומה חטאה ולא רק בודדים.

(2) "למען הכעסני" — פסוק כ"ט, אן "בני ישראל ובני יהודה" — פסוק ל'.

8. יחזקאל, פרק ל"ז — חזון העצמות היבשות, פסוקים א'-י"דא.

- (1) מלאה עצמות, רבות מאוד, יבשות מאוד.
- (2) כי הם מיואשים כמו עצמות יבשות שאין בהן חיים, אן שהמציאות של עם ישראל דומה למוות. ציטוט של "יבשו עצמותינו ואבדה תקוותנו" או "הנה אני פתח את קברותיכם." ב. (1) העצמות הופכות לאדם חי.
- (2) עליית עזרא והחזרה מגלות בבל. לקבל גם חזרת עם ישראל לארץ והקמת מדינת ישראל.
- (3) בפסוק י"ד עם ישראל יכיר ויאמין בה.
- ג. (1) הן יצירת האדם הן תחיית העצמות נעשו בשני שלבים: תחילה הגוף ולאחר מכן הרוח. בשניהם כחלק מן התהליך ה' מביא עפר או רוח מארבע רוחות. שתי יצירות.
- (2) שהגאולה חשובה כמו בריאת העולם. שתחיית המתים בנבואה המסמלת את הגאולה היא כמו בריאת האדם, שני האירועים הם אירועים של התחלה חדשה. בשני האירועים ה' מחולל את השינוי.

פרק שלישי — עזרא ונחמיה

9. עזרא, פרק ז'

- א. (1) ללמד את ישראל את חוקי התורה.
- (2) 1. להעביר כספי נדבה לארץ ישראל עבור המקדש. 2. לגבות מס. 3. למנות שופטים. 4. להעניש את מי שלא מקיים את מצוות ה' וחוקי המלך.
- ב. (1) חודש ניסן, מסמל את הגאולה. חודש אב, תיקון בחודש שבו היה חורבן.
- (2) שה' מסייע/משגיח על עזרא.

10. נחמיה, פרק י'

- א. (1) הסכם/חוזה, נחמיה רצה לחדש את המחויבות של העם לקיום מצוות.
- (2) חתימה בכתב, שבועה.
- ב. (1) ביכורים, בכורות, חלה, מעשר, תרומה. המשותף: מצוות הקשורות למקדש, אן מתנות כהנים ולווים.
- (2) כי בטל יצר עבודה זרה בשלב זה.

זכות היוצרים שמורה למדינת
ישראל אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות
משרד החינוך